

PM Rotel I (Dnr KS 2025/1357)

Europeiska kommissionens förslag till en ny förordning om inrättande av ett nytt ramverk för uppföljning av budgetutgifter och genomförande

Remiss från Finansdepartementet
Remisstid den 23 januari 2025

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård

Sammanfattning av ärendet

Den 16 juli 2025 antog Europeiska kommissionen ett förslag till flerårig budgetram för perioden 2028–2034. Förslaget innehåller bland annat en förordning som fastställer ett nytt övergripande ramverk för uppföljning av budgetutgifter och prestation samt horisontella regler för unionens program och verksamheter.

Syftet med förordningen är att ersätta dagens fragmenterade och administrativt omfattande system med ett mer enhetligt, transparent och resultatinriktat ramverk.

Finansdepartementet har remitterat *Europeiska kommissionens förslag till en ny förordning om inrättande av ett nytt ramverk för uppföljning av budgetutgifter och genomförande* till bland annat Stockholms stad för yttrande.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret tillstyrker förslaget, och välkomnar ambitionen att förenkla hantering och uppföljning av EU-finansiering. Stadsledningskontoret framhåller dock att det behöver finnas ett tydligt ansvar för risker på programnivå för att det ska vara relevant för lokala aktörer att även fortsatt ta del av EU-medel.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Jag välkomnar kommissionens ambition att skapa ett mer enhetligt och transparent system för uppföljning av EU:s budget. Ett förenklat ramverk kan minska den administrativa bördan och göra det lättare för både stadens verksamheter och andra lokala aktörer att ta del av EU-medel.

Samtidigt vill jag betona att indikatorerna måste utformas så att de fungerar i en storstadskontext där behoven förändras snabbt. För strama eller kortsiktigt mätbara krav riskerar att hämma innovation och försvåra insatser inom till exempel klimat, miljö och social hållbarhet. Det är därför viktigt att kvalitativa och långsiktiga effekter också ges utrymme i uppföljningen.

För att systemet ska fungera i praktiken krävs att ansvar för risker inte skjuts ned till enskilda projektägare och att nationella krav inte går längre än EU:s egna. Ett prestationsbaserat system får inte resultera i ökade eller mer komplexa administrativa krav.

Jag ser positivt på en gemensam EU-portal för finansieringsmöjligheter och resultat, då det ökar transparensen och gör det enklare att navigera. Men för att säkerställa att EU-medlen används där de gör störst nytta behöver lokala aktörer få en tydlig roll i utformningen av program och utlysningar. Storstäder som Stockholm är ofta nav för innovation och bör därför vara centrala i dialogen.

Sammanfattningsvis stödjer jag reformens inriktning, men understryker behovet av flexibilitet, en rimlig ansvarsfördelning och en tydlig inkludering av lokal kompetens, så att EU:s finansiering kan bidra till hållbar och långsiktig utveckling i staden.

I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Stockholm den 17 december 2025

Karin Wanngård

Bilagor

1. Europeiska kommissionens förslag till en ny förordning om inrättande av ett nytt ramverk för uppföljning av budgetutgifter och genomförande, dnr KS 2025/1357-1.2
2. Fastställande av en utgiftsspårning- och prestationsram för budgeten samt andra övergripande regler för unionens program och verksamheter, bilaga 1, dnr KS 2025/1357-1.3
3. Fastställa en ram för spårning av budgetutgifter och resultat samt andra övergripande regler för unionens program och verksamheter, bilagor 2-5, dnr KS 2025/1357-1.4

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Ärendet

Finansdepartementet har remitterat Europeiska kommissionens förslag till en ny förordning om fastställande av en utgiftsspårings- och prestationsram för budgeten samt andra övergripande regler för unionens program och verksamheter.

I anslutning till den fleråriga budgetramen för 2028–2034 föreslås ett nytt och samlat regelverk för hur EU:s budget ska planeras, genomföras, följas upp och utvärderas. Syftet är att ersätta dagens fragmenterade och administrativt omfattande system med ett mer enhetligt, transparent och resultatinriktat ramverk. Reformen svarar på utmaningar i det nuvarande systemet, där över 5 000 indikatorer används och där bristen på harmonisering försvårar både rapportering och möjligheten att skapa en sammanhållen bild av hur EU-medel fördelas och vilka resultat de leder till. Det nya ramverket ska i stället baseras på omkring 700 indikatorer och en gemensam struktur för alla EU:s program med en lista över insatstyp med tillhörande resultat- och effektindikatorer, samt så kallade EU-koefficienter som kvantifierar i vilken grad ett insatsområde bidrar till EU:s övergripande politiska mål inom till exempel grön omställning och social inkludering.

Kommissionens övergripande ambition är att skapa förutsättningar för en mer resultatinriktad styrning av politiken, med ökad förmåga att leverera i linje med de fastställda politiska prioriteringarna samt en mer effektiv utvärdering av den politik och de åtgärder som finansierats av EU-medel. Förslaget innebär att regler om horisontella principer, såsom jämställdhet, goda arbetsvillkor och utan att orsaka betydande skada för miljömålen (do no significant harm-, DNSH-principen), ska tillämpas konsekvent i hela EU-budgeten. Samtidigt skapas ett harmoniserat uppföljningssystem som gör det möjligt att samla data på ett enhetligt sätt, oavsett vilket program eller vilken fond som finansierar en åtgärd. En central del av reformen är att all prestationsrapportering ska samlas i en enda årlig förvaltnings- och prestationsrapport, vilket ersätter dagens olika rapporteringskrav. Dessutom ska all information om finansieringsmöjligheter, genomförande, resultat och mottagare samlas i en gemensam offentlig portal. Portalens syfte är både att öka transparensen och att förenkla för potentiella stödmottagare att hitta relevant information.

Medlemsstaterna får ett tydligt ansvar för att bygga kompatibla övervaknings- och rapporteringssystem som automatiskt kan överföra data till Kommissionen. Varje åtgärd i de föreslagna så kallade nationella planerna ska kopplas till fastställda insatstyper och indikatorer, med angivna utgångsvärden och målvärden. Resultat ska rapporteras årligen fram till 2037, och medlemsstaterna ska genomföra både deltid- och slututvärderingar, bland annat med kvantitativa, och vid behov, kontrafaktiska metoder¹. Kommissionen ska i sin tur följa alla verksamheter som finansieras från EU-budgeten inom alla medlemsstater, och årligen informera parlamentet och rådet om framsteg mot programmålen.

¹ Kontrafaktiska analyser går ut på att jämföra en given situation med ett alternativt (hypotetiskt) scenario.

En viktig del av förordningen gäller miljö- och jämställdhetsintegrering. Minst 35 procent av EU-budgeten ska bidra till klimat- och miljömål, och en enhetlig tillämpning av DNSH-principen ska säkerställas genom gemensam vägledning från Kommissionen. Även jämställdhet ska följas upp genom fastställda indikatorer och en metod som gör det möjligt att mäta i vilken grad olika insatser bidrar till jämställdhetsmålen.

Kommissionen bedömer att det nya ramverket leder till betydande effektiviseringar. Minskningen av indikatorer, samordningen av rapporteringsstrukturer och konsolideringen av olika digitala system förväntas sänka medlemsstaternas administrativa kostnader med över 600 miljoner euro och minska bördan för stödmottagare med minst 25 procent. Reformen ska samtidigt leda till bättre datakvalitet, mer jämförbara resultat och en stärkt möjlighet att styra budgeten mot EU:s politiska prioriteringar.

Samtidigt framhålls behovet av att balansen mellan förenkling och ändamålsenlig kontroll upprätthålls. Det är viktigt att harmoniseringen inte försämrar möjligheterna till noggrann uppföljning av enskilda program och att medlemsstaternas administrativa ansvar inte blir oproportionerligt. Även frågor om nationell styrning, datahantering samt regionalt och lokalt inflytande behöver analyseras vidare innan reformens fulla konsekvenser kan bedömas.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 17 november 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattning av stadsledningskontorets synpunkter

Stadsledningskontoret tillstyrker förslaget, och välkomnar ambitionen att förenkla hantering och uppföljning av EU-finansiering. Stadsledningskontoret framhåller dock att det behöver finnas ett tydligt ansvar för risker på programnivå för att det ska vara relevant för lokala aktörer att även fortsatt ta del av EU-medel.

Stadsledningskontoret anser att en modell med större fokus på uppföljning av prestation enligt resultatindikatorer kan skapa större förutsägbarhet för genomförande av projekt, men att det finns en risk att administrativa och komplexa krav ökar.

Stadsledningskontoret tillstyrker förslaget att samla information om finansieringsmöjligheter, genomförande, resultat och mottagare i en gemensam portal.

Stadsledningskontoret tillstyrker förslaget av förenkling av indikatorer för uppföljning av EU:s fonder och program, men vill framhålla vikten av att dessa

identifieras med stor omsorg och som möjliggör anpassning utefter lokala förutsättningar. Stadsledningskontoret vill framhålla att med tydligt fastställda indikatorer finns farhågor att fokus blir på projekts direkta resultat, snarare än långsiktiga effekt, samt att innovation inom en rad verksamhetsområden, så som klimat och miljö, och socialt, därmed kan antas hämmas.

Stadsledningskontoret vill även tydligt framföra en farhåga att det kan bli svårare att påverka utlysningar och därmed anpassa program utefter lokala behov.

Det är av vikt att kompetens om lokal nivåns utmaningar och behov inkluderas i utformning av programmering samt utformning av nationella och regionala partnerskapsplaner, med dess fonder, vilket innebär att nationell nivå säkerställer direkt dialog med lokala aktörer.

Stadsledningskontorets synpunkter

Artikel 8 Budgetutgiftsspårnings- och prestationsram

Stadsledningskontoret tillstyrker förslaget och välkomnar ambitionen att förenkla hantering och uppföljning av EU-finansiering. De föreslagna skärpta kraven på uppföljning genom datarapportering och resultatredovisning innebär behov av bättre datainsamling, tydliga uppföljningsindikatorer och fungerande digitala system. Det ställer ökade krav på nationell nivå att tillhandahålla system som är lättillgängliga och begripliga, liksom krav på kompetens inom uppföljning och möjlighet att säkerställa datakvalitet, samt behov av systemstöd. Det bör säkerställas att nationella krav på datainsamling och resultatredovisning inte överstiger EU:s minimikrav för att undvika överbelastning och onödiga administrativa krav på projektägare.

Stadsledningskontoret framhåller att det behöver finnas ett tydligt ansvar för risker på programnivå för att det ska vara relevant för lokala aktörer att även fortsatt ta del av de EU-medel som möjliggör lokal och regional utveckling.

Artikel 11 Utvärderingar av medlemsstaterna inom ramen för delad förvaltning

Stadsledningskontoret anser att med ett allt större fokus på uppföljning av prestation enligt resultatindikatorer finns risken att administrativa och komplexa krav ökar. Modellen kan skapa större förutsägbarhet för genomförande, men för stödmottagare innebär detta ökade krav på tydlig målstyrning, datainsamling och uppföljning av projektens resultat. Det är av vikt att det finns en transparens i nationell hantering och bedömning av prestationsbaserad uppföljning, då en enhetlighet mellan EU:s medlemsländer främjar likvärdiga möjligheter. Det behöver finnas tydliga riktlinjer så att det inte tillkommer nationella kriterier som därmed ökar bördan på rapportering för projektägare.

Det medför alltid en risk att introducera nya datasystem. Det innebär ofta en utdragen, komplicerad process innan de är implementerade, stabila och fungerande. Stadsledningskontoret vill därför framföra att det finns en betydande risk med försening i uppbyggnad och anpassning av datasystem utifrån de nya föreslagna

strukturerna, vilket kan ha stor påverkan på möjlighet att hantera ansökningsförfarandet samt uppföljning och rapportering enligt tidsplan– vilket i sin tur kan medföra stora förseningar i genomförandet av nya programperioden. Det är därför av stor vikt att det finns en planering för införandet, med väl omfattande marginaler som motverkar detta.

Artikel 12 Transparens – Gemensam portal

Stadsledningskontoret tillstyrker förslaget att samla information om finansieringsmöjligheter, genomförande, resultat och mottagare i en gemensam portal. Möjlighet att navigera kring finansierings-möjligheter och resultat idag är till viss del fragmenterat och svårnavigerat, vilket försvårar att hitta relevant information, ta del av goda exempel och uppmärksamma utlysningar i god tid.

Artikel 14 Genomförande genom medlemsstaters planer – övervakning och rapportering av prestationer

Stadsledningskontoret tillstyrker förslaget av förenkling av indikatorer för uppföljning av EU:s fonder och program, men vill framhålla vikten av att dessa identifieras med stor omsorg och utifrån en struktur som möjliggör anpassning utefter lokala förutsättningar. Stadsledningskontoret vill särskilt framhålla detta utefter att det är städer som i mycket är de första som möter händelser av samhällsomvälvande karaktär, och där förutsättningar och behov hastigt kan förändras.

Det resultatfokuserade och prestationsbaserade system som föreslås innebär fokus på mätbara resultat och indikatorer vid uppföljning av finansiering, och att utbetalning görs först när uppsatta milstolpar och mål har uppnåtts. Förslaget bedöms medföra en risk för projektägarna, och för stadens verksamheter, om projektet ej kan redovisa enligt i förväg uppsatta mål. I en samhällelig kontext finns en risk för hastigt ändrade förutsättningar, vilket kan medföra att projektens möjlighet att uppnå vissa indikatorer minskar, och därmed att chansen att erhålla den finansiering som beviljats minskar. Det är även ofta inom områden med föränderliga förutsättningar som utveckling och innovationer sker. En klar ansvarsfördelning krävs därför för en rättvis och förutsägbar tillämpning. När finansiering kopplas till uppnådda resultat är det viktigt att tydliggöra vilket ansvar som ligger på programnivå respektive på projektägaren, där det behöver vara tydligt att övervägande risk inte skjuts ned till enskilda projektägare. Det bör därför finnas en tydlig modell för ansvarsfördelning mellan programnivå och projektägare.

Utifrån den föreslagna strukturen att identifiera och fastställa indikatorer i förväg kan det innebära en inlåsning av kommande program i en riktning. Stadsledningskontoret vill därför tydligt framföra en farhåga att det kan bli svårare att påverka utlysningar och anpassa program utefter lokala behov.

Ramverket med indikatorer inkluderar utfallsindikator: En kvantitativ prestationsindikator som mäter vad som direkt produceras eller stöds genom genomförandet av en verksamhet. Stadsledningskontoret framför att det är av yttersta vikt att utfallsindikatorer kan anpassas utefter regionala och lokala förutsättningar och

behov, för att inte utesluta insatser som kan få stor betydelse för lokala förutsättningar.

Ytterligare en utgångspunkt är resultatindikator: En kvantitativ prestationsindikator som mäter de direkta effekterna av verksamheter som erhållit EU-medel. Stadsledningskontoret framhåller vikten av att även inkludera kvalitativa effekter av en insats, även på lång sikt. Det är sällan att effekter av insatser inom komplexa områden och utmaningar är möjliga att fullt ut påvisa efter enbart en kortare tids genomförande. Det är därför av vikt att kunna utgå från resonemang och analys som inkluderar förväntade effekter inom ramen för resultatindikatorer. På så sätt kan innovativa eller komplexa urbana projekt följas upp på likvärdiga villkor.

Stadsledningskontoret anser att det med en för snäv struktur innebär en risk att projekt inordnas en ensidig form med fokus att uppnå i förväg uppsatta indikatorer, snarare än att se på effekter. Genom att fokusera på resultat som är uppföljningsbara på kort sikt finns risk att komplexa områden och målgrupper väljs bort till förmån för mer lättillgängliga målgrupper eller redan kända metoder, samt att långsiktiga effekter förbises. En snäv styrning mot på förhand beslutade indikatorer kan även hämma ett agilt arbetssätt och utveckling inom ramen för ett komplext projekt. Denna struktur riskerar även att hämma utvecklingsprojekt med innovativ ansats, där projekt utgår från komplexa behov och ibland med en mindre tydlig uppföljningsmöjlighet på indikatornivå – men som i ett längre tidsperspektiv kan bidra till metoder och arbetssätt som bidrar till stor effekt på lokal, regional och nationell nivå samt inom EU.

För att möjliggöra förutsättningar för projekt att möta faktiska behov och förutsättningar, behöver det finnas möjlighet till inbyggd flexibilitet i fastställande, och uppföljning av indikatorer.

Stadsledningskontoret vill framhålla att med tydligt fastställda indikatorer inom samtliga interventionsområden, finns en farhåga att innovation inom en rad verksamhetsområden, så som klimat och miljö, och socialt, därmed kan antas begränsas. EU-medel utgör en viktig nyckel i att möjliggöra ambition att öka konkurrenskraft och ge förutsättningar för att kunna och våga utforska innovationer i en verksamhetsnära kontext. Det behöver därför inom systemet finnas en tydlig höjd för att möjliggöra innovation, detta får inte begränsas utifrån ett prestationsbaserat uppföljningssystem. Medlemsstaternas huvudstäder är ofta navet för innovationsutveckling. För att innovation ska nå invånare och ge konkret samhällsnytta måste den urbana nivån erkännas tydligt, och dialog behöver ske direkt med lokala aktörer.

Artikel 20 Utövande av delegeringen

Kommissionen har mandat att revidera indikatorer via delegerade akter. Det är därför av vikt att ha en aktiv bevakning inom området, och genom aktivt påverkansarbete säkerställa att indikatorer som har stor bäring och påverkan på Stockholms stads

verksamhetsområden inte hastigt förändras eller tas bort, för att säkerställa en långsiktig planering av projekt.

Det är av vikt att kompetens om lokal nivåns utmaningar och behov inkluderas i utformning av programmering samt utformning av nationella och regionala partnerskapsplaner, med dess fonder, vilket innebär att nationell nivå säkerställer direkt dialog med lokala aktörer med stor bäring, och inte uteslutande med regional nivå. Medlemsstaternas huvudstäder utgör ofta motorer för utveckling och innovation, och är därav viktiga aktörer i att uppnå målsättningarna i kommande programperiod.